

§ 62

Dnr 2016.101
Bilaga 2016/

**KORRIGERING AV POLICY FÖR FORDONSTVÄTTAR – BJUV, KLIPPAN,
PERSTORP, SVALÖV OCH ÖRKELLJUNGA KOMMUNER**

Direktionens beslut

Söderåsens miljöförbund korrigerar policyn för fordonstvätt i Bjuv, Klippan, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga kommuner.

Ärendebeskrivning

Söderåsens miljöförbund har tagit fram en policy för fordonstvätt i Bjuv, Klippan, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga kommuner. Policyn fastställdes vid direktionens sammanträde den 14 augusti 2014 § 77 och korrigerades den 30 september 2014 § 88.

Begäran om att ändra policyn, gällande kompetenskrav för att utföra kontroller av oljeavskiljare, har inkommit från STOR (Sveriges Tankrengörings och Saneringsföretags Riksförening).

Förbundet har tagit fram nytt förslag. På sidan sju har texten ”funktionskontroll ska utföras av SWEDAC ackrediterat företag” ändrats enligt nedan.

”Funktionskontroll eller 5-års besiktning ska utföras av person som har dokumenterad fackmannamässig kunskap samt utbildning för att genomföra funktionskontroll och 5-årsbesiktningar av oljeavskiljare. Besiktningsmannen kan till exempel ha ackrediterats av SWEDAC eller certifierats/auktoriseras av annan oberoende organisation som har kompetens att kontrollera utbildning och fackmannamässig kunskap hos besiktningsmän av oljeavskiljare”.

—

Justerandes sign M3	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------------	------------------	--	--------------------

POLICY FÖR FORDONSTVÄTT

Antagen av direktionen för Söderåsens miljöförbund
2014-08-14 § 77

Ändrad av direktionen för Söderåsens miljöförbund
2014-09-30 § 88

Ändrad av direktionen för Söderåsens miljöförbund
2016-05-10 § 62

Innehållsförteckning:

INLEDNING	4
FASTSTÄLLDA MÅL.....	4
MILJÖKVALITETSMÅL.....	4
<i>Giftfri miljö.....</i>	4
<i>Levande Sjöar och vattendrag.....</i>	4
<i>God bebyggd miljö.....</i>	4
RAMDIREKTIVET FÖR VATTEN	5
MÅL FÖR POLICYN	5
SLUTMÅL.....	5
DELMÅL.....	5
DEFINITIONER.....	5
FORDON.....	5
FORDONSTVÄTT.....	5
ANLÄGGNINGSTORLEK	6
OM- OCH TILLBYGGNAD	6
ÖVERGRIPANDE RIKTLINJER.....	6
TVÄTTKEMIKALIER.....	6
AVLOPPSANSLUTNING	6
EGENKONTROLL	7
KRAV PÅ OLJEAVSKILJARE.....	7
UTSLÄPP TILL VATTEN	8
GENERELLA KRAV PÅ SPILLVATTEN FRÅN FORDONSTVÄTT	8
RIKTVÄRDEN FÖR UTSLÄPP.....	8
PROVTAGNINGS- OCH RAPPORTERINGSANVISNINGAR.....	9
TVÄTT UTANFÖR TVÄTTANLÄGGNING	10

Inledning

Tvätt av fordon är miljöfarlig verksamhet eftersom tvättvattnet innehåller mycket föroreningar från smutsiga fordon så som olja, metaller, asfalt, däckrester och olika kemikalier från bilvårdsmedel. Dessa ämnen stör funktionen i reningsverken samt försämrar avloppsslammets kvalitet så att det inte kan användas för jordbruksändamål. Om tvätten sker utanför en tvätthall, exempelvis på garageuppfarten eller på gatan, sker ingen rening alls. Föroreningarna leds via dagvattenbrunnar och ledningar direkt ut i våra vattendrag och sjöar där de kan skada växt- och djurlivet och i slutändan även människors hälsa.

Söderåsens miljöförbund har valt att ta fram en policy för fordonstvättar eftersom det inte finns någon lagstiftning som tydligt specificerar vilka krav som ställs på fordonstvättar. De krav som ställs i denna policy utgår till stor del från de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken samt från Naturvårdsverkets branschfakta "Fordonstvättar", utgåva 1, maj 2005. NSVA har tagit fram riktlinjer för sina medlemskommuner, där Svalöv och Bjuvs kommuner innefattas, men övriga kommuner har inga specifika riktlinjer för fordonstvättar. För att underlätta tillsynen och för att bedömningen av fordonstvättar ska bli så likartad som möjligt i medlemskommunerna behövs en policy som omfattar hela förbundets geografiska område.

Denna policy innehåller riktlinjer för hur kvaliteten på spillvattnet från fordonstvättar ska förbättras. Dessutom anges riktlinjer för hur tvätt utanför sådana anläggningar kan gå till för att minimera negativ påverkan på miljön. Policyn är ingen bindande föreskrift utan den ska användas som en vägledning i tillsynen samt förenkla för företag som bedriver fordonstvätt. Dock är det viktigt att poängtera att varje enskilt ärende är unikt och ska bedömas utifrån dess förutsättningar.

Fastställda mål

Miljö kvalitetsmål

Sverige har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. De miljö mål som bedöms som mest relevanta när det gäller fordonstvättar är Giffri miljö, Levande sjöar och vattendrag samt God bebyggd miljö.

Giffri miljö

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna."

Levande Sjöar och vattendrag

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljö värden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas."

God bebyggd miljö

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."

Ramdirektivet för vatten

EU:s ramdirektiv för vatten, ”vattendirektivet”, syftar till att vi ska uppnå en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Alla sjöar, vattendrag, kustvatten samt grundvatten omfattas. Målsättningen är att de vatten som omfattas av direktivet ska ha god ekologisk status till år 2015 eller år 2021. En bärande princip är att inget vatten får försämrats. Inom vattendirektivet finns beslutade miljökvalitetsnormer som kan sägas vara rättsligt bindande miljömål. Det finns också EU-gemensamma gränsvärden för hur mycket av olika förorenande ämnen som får finnas i en sjö eller vattendrag.

Mål för policyn

Slutmål

Slutmålet för all fordonstvätt inom miljöförbundets medlemskommuner är att ingen tvätt ska ske på gatan eller annan hårdgjord yta med direktavrinning till dagvattensystem, vattendrag eller annat känsligt område. I stället ska fordon tvättas i anläggningar som klarar utsläppsmålen i denna policy.

Delmål

• 2014 ska förbundet ha besökt samtliga fordonstvättar.
• 2015 ska alla fordonstvättar ha provtagit utgående tvättvatten och rapporterat resultatet till förbundet.
• 2015 har förbundet tagit fram en informationsfolder och påbörjat en återkommande informationsinsats till allmänheten i medlemskommunerna.
• 2016 har samtliga fordonstvättar tvättkemikalier som finns listade i kemikaliesvepet eller har annan miljömärkning.
• 2018 ska samtliga fordonstvättar ha en oljeavskiljare och ha utfört funktionskontroll av sin oljeavskiljare.

Definitioner

Fordon

Fordon som används i yrkesmässig verksamhet: lastbilar, taxibilar, tjänstebilar, bussar och servicebilar. Även arbetsmaskiner och liknande räknas hit.

Privatfordon: personbilar, mindre lastfordon etc. som ägs eller disponeras för privat bruk.

Fordonstvätt

Med fordonstvätt avses i denna policy anläggning där en del av verksamheten innefattar tvätt av fordon. Det omfattar såväl manuell (till exempel gör-det-själv-hallar) som automatisk tvätt. När det gäller avspolning av fordon utan användning av kemikalier och/eller användning av högtryckstvätt vid enstaka tillfällen på andra anläggningar eller platser än de som anges ovan får bedömning göras från fall till fall. Krav på oljeavskiljare gäller dock även dessa.

M B 5 d

Anläggningsstorlek

Stora: Anläggningar som omfattas av anmälningsplikt enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251) det vill säga minst 5000 personbilsvättar eller minst 1000 tvättar av andra motordrivna fordon (lastbilar, bussar, traktorer etc.) per kalenderår.

Mellanstora: Anläggningar som tvättar minst fem personbilar eller ett tyngre fordon per arbetsdag, vilket motsvarar cirka 1250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per kalenderår.

Små: Anläggningar som tvättar färre än 5 personbilar eller 1 lastbil/buss per dygn dvs. färre än 1250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per kalenderår. Förutom publika anläggningar omfattas även de som inte är öppna för utomstående till exempel tvätthallar och spolplattor i garage på företag, förvaltningar och i bostadsområden.

Om- och tillbyggnad

Som ombyggnad räknas genomgripande förändring eller utbyte av tvätt- eller reningsutrustning etc. Normalt underhåll eller service omfattas inte.

Som tillbyggnad räknas utökning av tvätthallsstorlek, tillägg av fler tvättplatser och liknande. Tillbyggnad på till exempel bensinstation av annat än tvätten räknas inte.

Övergripande riktlinjer

Tvättkemikalier

De kommunala reningsverken kan inte rena bort alla giftiga ämnen ur avloppsvattnet utan en del av dessa ämnen hamnar i våra sjöar och vattendrag. För att minska utsläppen av farliga ämnen och uppnå miljömålen och miljö kvalitetsnormerna är det därför viktigt att de tvättmedel man använder är miljöanpassade. För att underlätta valet av kemikalier finns en rapport med kriterier för miljökrav på fordonstvättmedel (Rapport 2005:13 *Miljökrav på fordonstvättmedel*) som är framtagna av miljöförvaltningen i Göteborgs stad. Kriterier och tillhörande lista över godkända tvättmedel finns på Naturskyddsföreningens hemsida:

<http://www.naturskyddsforeningen.se/kemikaliesvepet>

Söderåsens miljöförbund godkänner inte användning av medel som inte finns med på denna lista alternativt har erkänd miljömärkning. För andra medel måste leverantören/användaren visa att medlet uppfyller motsvarande krav. (Undantag kan göras om det finns efterföljande rening och dess funktion är beroende av ett visst tvättmedel.)

Avloppsanslutning

Avloppsvatten från en fordonstvätt ska alltid vara kopplat till spillvattennätet så att vattnet kan tas om hand och renas i det kommunala reningsverket. Före utsläpp i det kommunala spillvattennätet ska vattnet passera en oljeavskiljare. Innan etablering av en biltvättanläggning bör avtal som reglerar utsläppet av avloppsvatten tecknas med huvudmannen för det kommunala spillvattennätet (kommunens tekniska kontor alt. NSVA). Även befintliga biltvättanläggningar bör teckna sådana avtal. Samtliga kommuner har allmänna bestämmelser för VA (ABVA) som bland annat reglerar hur mycket av olika ämnen som får släppas ut i spillvattennätet för att reningsverket ska kunna rena vattnet. ABVA gäller alltid före eventuella villkor och riktvärden för verksamheter om ABVA:s värden är lägre, såvida inte avtal medger större utsläpp.

Dagvatten, dvs. regnvatten från gårds- och parkeringsytor får inte anslutas till spillvattennätet utan ska kopplas till dagvattnet. Finns det risk för att dagvattnet är förorenat av oljeprodukter,

Mg OK

t.ex. på en bensinstation ska dagvattnet passera en separat oljeavskiljare innan det släpps i dagvattennätet.

Vid etablering av verksamheter utanför kommunalt verksamhetsområde för VA ska val av reningsåtgärder ske efter individuell prövning och anmälan till miljöförbundet.

Egenkontroll

Egenkontrollen är ett verktyg för verksamhetsutövaren att se till att verksamheten lever upp till miljöbalkens grundläggande krav på resurshushållning och hänsyn till hälsa och miljö. En väl fungerande egenkontroll ger också förutsättningar för att upptäcka fel på utrustning och felaktig hantering innan eventuella skador eller olägenheter för människors hälsa och miljön uppstår. Alla som bedriver en verksamhet som kan medföra påverkan på miljö eller människor är enligt miljöbalken skyldiga att kontrollera sin verksamhet.

Större fordonstvättar är anmälningspliktiga och omfattas därför även av de mer preciserade kraven i Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll (FVE). I FVE ställs bland annat krav på att det i verksamheten ska utses någon som är ansvarig för miljöfrågor, att det finns dokumenterade rutiner för kontroll av utrustning för drift och kontroll samt att verksamhetsutövaren upprättar en riskanalys och förtecknar de kemiska produkter som hanteras i verksamheten.

Erfarenhetsmässigt är det av mycket stor vikt att verksamhetsutövaren, för att klara miljökraven (dessa riktlinjers utsläppsmål) lägger tid och engagemang på skötsel av anläggningen och på att följa en genomtänkt egenkontroll.

Krav på oljeavskiljare

Det krävs alltid en oljeavskiljare för hantering av avloppsvatten från en fordonstvättsanläggning. För att klara riktvärdena avseende metaller krävs ofta ytterligare reningssteg efter oljeavskiljaren till exempel filtrering, biologisk rening eller kemisk fällning. Om anläggningen inte uppfyller kraven på oljeavskiljare ska kompletterande rening installeras.

Oljeavskiljare vid nya verksamheter ska uppfylla Svensk standard SS-EN 858 del 1 och 2. Del 1 innehåller principer för produktutformning, provning, märkning och kvalitetskontroll. Del 2 innehåller dimensioneringsanvisningar, nominell storlek, installation, drift och underhåll. Oljeavskiljare delas in i klass 1 eller 2 beroende på hur mycket olja som finns kvar i spill eller dagvattnet efter avskiljning. En klass 1 avskiljare är försedd med ett koalecensfilter, för att få oljedropparna att gå samman och slutligen stiga upp till ytan. En klass 2 avskiljare arbetar genom gravimetrisk princip och har inget filter. För fordonstvättar gäller krav på en klass 1 avskiljare.

Vid äldre anläggningar där oljeavskiljaren inte uppfyller SS-EN 858 måste verksamhetsutövaren kunna redovisa oljeavskiljarens funktion vad gäller bland annat dimension av aktuella flöden och skick. Äldre oljeavskiljare har generellt sämre funktion och är ofta i dåligt skick.

Funktionskontroll eller 5-års besiktning ska utföras av person som har dokumenterad fackmannamässig kunskap samt utbildning för att genomföra funktionskontroll och 5-årsbesiktningar av oljeavskiljare. Besiktningsmannen kan till exempel ha ackrediterats av SWEDAC eller certifierats/auktoriseras av annan oberoende organisation som har kompetens att kontrollera utbildning och fackmannamässig kunskap hos besiktningsmän av oljeavskiljare.

Generella krav på slam-/oljeavskiljare

- Slam-/ oljeavskiljare ska vara försedda med larm.
- Lämplig provtagningspunkt för automatisk provtagning på utgående vatten ska finnas.
- Olje- och slamavskiljare ska tömmas vid behov, dock minst en gång per år. Efter tömning ska oljeavskiljaren återfyllas med vatten. Om oljeavskiljaren är av klass 1-typ (det vill säga försedd med lamell-, rör- eller skumgummifilter) bör rutin finnas för att backspola filtret varje gång tömning sker.
- Tvättanläggningen ska inte användas om reningsanläggningen inte fungerar. Bräddavlopp får inte förekomma. Vid haveri ska tvätten stängas.

Före en oljeavskiljare ska alltid finnas en slamavskiljare för att slammängden inte ska påverka oljeavskiljarens effektiva volym. Efter anläggningen installeras en provtagningsbrunn.

De lägsta kraven på en liten fordonstvätt för tvätt av färre än fem bilar per dygn bör se ut enligt följande:

- ✓ Tvättplatta med eventuellt sandfång
- ✓ Slamavskiljare
- ✓ Oljeavskiljare klass 1
- ✓ Provtagningsbrunn

Utsläpp till vatten

Generella krav på spillvatten från fordonstvätt

Riktlinjerna nedan anger miniminivån för val av reningsåtgärder oavsett utsläpps- eller anslutningspunkt. Detta innebär att riktlinjerna bör tillämpas även för de verksamheter som idag inte är anslutna till spillvattennätet. Val av reningsåtgärder vid nyetablering av verksamheter utanför kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp ska ske efter individuell prövning och anmälan till Söderåsens miljöförbund.

Spillvatten från fordonstvätt får vid anslutning till ett kommunalt spillvattennät inte innehålla ämnen i sådan mängd och med sådan sammansättning att funktionen i reningsverket störs genom exempelvis nitrifikationshämning i biosteget eller övrig toxisk påverkan. Inte heller får sådana ämnen finnas i vattnet som kan påverka spillvattenledningarna så att materialskador uppstår. Stabila organiska ämnen eller metaller får inte heller tillföras i sådan mängd att slammet i reningsverket inte kan användas för jordbruksändamål. Vilka ämnen och halter det rör sig om framgår av kommunens Allmänna bestämmelser för VA (ABVA).

Riktvärden för utsläpp

Utgående avloppsvatten från fordonstvättar bör genomgå rening före utsläpp till avloppsnät eller recipient. Föroreningsmängderna per tvättat fordon bör i genomsnitt, under den mest belastade månaden, inte överstiga riktvärdena i tabellerna nedan. Riktvärdena anger maximal mängd förorening per tvättat fordon. För att kunna beräkna värdena behöver förbrukad vattenmängd kunna mätas.

Riktvärdena är satta med utgångspunkt ifrån Naturvårdsverkets riktlinjer och NSVA:s riktvärden. Vid behov kan krav på provtagning av andra parametrar ställas.

Riktvärdena i tabell 1 gäller omedelbart för befintliga anläggningar. Riktvärdena i tabell 2 gäller från och med 2020 för befintliga tvättanläggningar och omedelbart vid ny- om, eller tillbyggnad.

Riktvärden för befintliga anläggningar:

Analysparameter	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon
Samlingsparameter bly, krom, nickel	10 mg/fordon	30 mg/fordon
Kadmium	0,25 mg/fordon	0,75 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Koppar	30 mg/fordon	90 mg/fordon
Oljeindex	5 g/fordon	15 g/fordon

Tabell 1

Riktvärden från och med 2020 för befintliga och direkt vid ny-, om- eller tillbyggnad:

Analysparameter	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon
Samlingsparameter bly, krom, nickel	5 mg/fordon	15 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon	0,30 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Koppar	30 mg/fordon	90 mg/fordon
Oljeindex	2,5 g/fordon	7,5 g/fordon

Tabell 2

Tidsplanen anger en rimlig övergångstid för utsläppsförbättrande åtgärder. När det gäller befintliga verksamheter bör val av tidpunkt för åtgärden göras med hänsyn till anläggningens storlek ur utsläppssynpunkt, recipientens känslighet, nyligen gjorda investeringar osv. Det kan innebära att utsläppsmålen kan komma att uppfyllas tidigare för vissa anläggningar och något senare för andra. Samtliga fordonstvättar ska ha provtagit utgående vatten 2015.

Provtagnings- och rapporteringsanvisningar

Resultaten efter genomförda provtagningar bör sammanställas i en rapport som senast den 30 april varje år redovisas till Söderåsens miljöförbund.

Provtagningen bör ske enligt följande:

- Provtagning på utgående behandlat tvättvatten bör ske med automatisk provtagare. Provtagning bör genomföras flödesproportionellt eller tidsstyrt under den tid vatten lämnar anläggningen (vid tidsstyrd provtagning väljs tvättanläggningens öppettider). Proverna ska tas av behörig provtagare (enligt SNFS 1990:11, MS:29, bilaga 1). Vid provtagningstillfället bör tvätten vara igång som vanligt och ingen rengöring av tvätthallen får ske då detta kan påverka resultatet.
- Stora tvättanläggningar bör ta ett veckosamlingsprov. Veckosamlingsprov bör tas ut under perioden mars-april. Med veckosamlingsprov menas provtagning under sju dygn i följd. Vid provtagningstillfället tas ett samlingsprov för metallanalys (bly, kadmium, nickel, krom, zink samt koppar) ut över sex dygn samt ett dygnssamlingsprov för analys av oljeindex det resterande dygnet.

M3 90

- Övriga anläggningar bör ta minst ett dygnsamlingsprov. Dygnsprov bör tas under perioden mars-april. Med dygnsprov menas provtagning under minst åtta timmar. Dygnsprovtagningen bör omfatta parametrarna bly, kadmium, nickel, krom, zink, koppar samt oljeindex. Provet bör vara representativt för anläggningen, det vill säga antalet fordon som tvättas under provtagningen bör motsvara anläggningens belastning.

Rapporten bör innehålla följande uppgifter:

- Beskrivning över provtagningsförfarandet: vem som utförde provtagningen, när den utfördes, om provtagningen var flödesproportionell eller tidsstyrd, provtagningspunktens placering.
- En redovisning av metaller och olja mätt som mängd per tvättat fordon. Det bör tydligt framgå om utsläppen överskrider riktvärdena i tabell 1 eller 2 samt förslag till eventuella åtgärder och när de ska vara klara. Respektive provtagningsomgång redovisas separat.
- Kopia på analysprotokollen.
- Antal tvättade fordon samt vattenförbrukning vid provtagningstillfället.
- Antal tvättade fordon per år.
- Senaste datum för tömning av oljeavskiljare före respektive provtagningstillfälle.
- Beskrivning av reningsanläggningen och anläggningens recirkulationsgrad.
- Ansvarig person för tvättanläggningen.

En ritning över tvättanläggningen med den korrekta provtagningspunkten tydligt angiven bör finnas tillgänglig på anläggningen.

Tvätt utanför tvättanläggning

Att tvätta bilen på gatan ska undvikas eftersom avloppsvatten annars rinner ned i dagvattenbrunnar, som mynnar i sjöar och andra vattendrag. Tvättvattnet innehåller bland annat tvättkemikalier, bränsle- och oljerester, tungmetaller och asfalt som påverkar vattenmiljön och dess växter och djur liksom nedströms belägna badplatser.

Lastbilar, taxibilar, tjänstebussar, bussar, servicebilar, arbetsmaskiner etc. som används i företag eller offentliga verksamheter bör tvättas i en anläggning som uppfyller riktlinjerna i denna policy.

Privatfordon kan i undantagsfall spolas av från lera, grus, damm utan användande av tvättkemikalier. Fordonet bör stå på mark utan avrinning till dagvattenbrunn, öppet dike, vattendrag, sjö eller liknande och det får heller inte finnas vattentäcker som kan påverkas. Plan gräsbevuxen mark är att föredra, men grusplan kan också vara godtagbart. Markägarens tillstånd krävs. Kommunal mark bör inte upplåtas för detta ändamål.

Tvätt på gata, asfalterad parkeringsyta eller liknande så att avrinning kan ske till dagvattenbrunn, dike eller dylikt godtas inte vare sig för privatfordon eller fordon som används i yrkesmässig verksamhet.